

Стратегија за локален економски развој 2025-2029

ОПШТИНА ПЕХЧЕВО

“Со својата природна убавина, здрава животна средина и уникатниот потенцијал за развој на рурален туризам, Пехчево ќе стане динамичен центар за одржлив развој и инвестиции, каде секој жител ќе се чувствува вреднуван, а секој посетител ќе ја доживее магијата на оваа прекрасна општина.”

Декември 2024 година

Содржина

Предговор од градоначалникот	3
1. Извршно резиме	4
2. Листа на кратенки	5
3. Вовед во стратегијата	6
4. Процес на изработка на стратегијата за локален економски развој	7
5. Локална економска анализа	8
5.1 Анализа на локалната економска структура.....	8
5.2 Локална соработка и вмрежување.....	12
5.3 Бизнис опкружување, транспарентност и администрација без корупција	13
5.4 Пристап до финансии	14
5.5 Земјиште и инфраструктура.....	17
5.6 Регулаторна и институционална рамка.....	18
5.7 Вештини, човечки ресурси, инклузивност	19
5.8 Надворешно позиционирање и маркетинг	22
6. SWOT Анализа.....	23
7. Визија и стратешки цели	24
8. Акциски план.....	27

Предговор од градоначалникот

Како горд жител и Градоначалник на Општина Пехчево ми претставува огромна чест да го направам Пехчево подобро место за живеење. Свесен сум дека патот кон успехот и подобра иднина на општината за сите е многу тежок и полн со предизвици, но со заедничка работа ќе ги надминеме сите потешкотии за да дојдеме до посакуваниот успех.

За подобрување на локалниот економски развој во општината, за подобрување на локалната економија, развој на туризмот, пред се развој на руралниот туризам, работиме на максимална реализација на проекти од сите области, затоа што секој еден граѓанин на Општина Пехчево заслужува да живее во здрава животна средина, да имаме економски силна општина во која идните генерации ќе имаат услови за квалитетно воспитување и образование, соодветна социјална и здравствена заштита за сите, да бидеме препознатливи по културните и спортските достигнувања, да бидеме општина во која ќе има место за секој, без никакви поделби.

Само со лична свест и посветеност, кои ги обединуваат мислата, зборот и делото се решаваат проблемите на граѓаните и само така можеме да ја придвижиме нашата општина кон својот развој и подем.

Нашата општина мора да биде со чекор на европскиот модел на водење на локалните заедници и да биде општина – сервис на граѓаните.

Јас како градоначалник, со сите граѓани заеднички ќе работиме за поубаво и попросперитетно Пехчево, и ќе бидеме горди граѓани на Општина Пехчево.

Градоначалник на Пехчево
Александар Китански

1. Извршно резиме

Општина Пехчево е една од општините кои се вклучени во третата група локални самоуправи во кои се спроведува проектот „Зајакнување на капацитетите за искористување на ресурсите“, под покровителство на УСАИД. Една од активностите при имплементацијата на овој проект е токму поддршката при изготвувањето или ажурирањето на Плановите / Стратегиите за локален економски развој.

Стратегијата за Локален Економски Развој (ЛЕР) на Општина Пехчево се однесува на петгодишен период (2025 – 2029 година) подготвена според методологијата развиена од страна на проектот Градоначалници за економски раст (M4EG) финансиран од ЕУ и спроведен во Ерменија, Азербејџан, Белорусија, Грузија, Молдавија и Украина. Овој стратешки документ е изработен од одговорните лица од одделението за локален економски развој во општината во соработка со претставници од бизнис секторот.

Во процесот на изработка на Стратегијата за локален економски развој направена е анализа на локалната економија и изготвена е SWOT анализа на општината. Како главни силни страни се истакнаа: погодни услови и традиција за развој на туризмот, функционална соработка на локалните засегнати страни преку Локалната Акциска Група (ЛАГ), препознатливост на општината по своето културно-историско наследство и по еколошка средина, погодна за развој на рурален и еко туризам.

Главни слаби страни и предизвици, кои општината ќе треба да ги адресира заради подобрување на локалниот економски развој се недостатокот на стручен кадар, недоволно развиената туристичка понуда, недоволна промоција на туристичките и инвестициските потенцијали, како и недостатокот на основни знаења и вештини за искористување на локалните ресурси.

Визијата на општина Пехчево е со својата природна убавина, здрава животна средина и уникатниот потенцијал за развој на рурален туризам, да ќе стане динамичен центар за одржлив развој и инвестиции, каде секој жител ќе се чувствува вреднуван, а секој посетител ќе ја доживее магијата на оваа прекрасна општина. Визијата се преточува во следниве поставени стратешки цели кои произлегуваат од реалната ситуација, можностите и ресурсите кои ги нуди општината:

- СЦ 1 - Унапредена туристичка, сообраќајна и комунална инфраструктура во руралните населби во општина Пехчево
- СЦ 2 – Збогатена туристичка понуда во областа на руралниот туризам
- СЦ 3 – Зголемена препознатливост на руралните потенцијали, атракции и туристички производи на општината

За остварување на стратешките цели предвидени се бројни активности, со јасни индикатори за мониторинг. За голем дел од активностите алоцирани се потребните финансиски средства преку општинскиот буџет, а останатите ќе бидат обезбедени преку дополнителни извори на финансирање.

2. Листа на кратенки

ЛЕР	Локален економски развој
УСАИД	Американска агенција за меѓународен развој
МСП	Мали и средни претпријатија
SWOT	S – strength (предност) W – weaknesses (слабости) O – opportunities (можности) T – threats (закани)
ЕУ	Европска Унија
ЛАГ	Локална акциона група
НВО	Невладини организации
ЗГ	Здружение на граѓани
АВРСМ	Агенција за вработувањена Република Северна Македонија
БДП	Бруто домашен производ
ИПАРД	Програма за претпристапна помош во земјоделството и руралниот развој
ИПА ЦБЦ	Програма за прекугранична соработка
АФПЗРР	Агенција за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој
БРР	Биро за регионален развој
ЦРИПР	Центар за развој на Источен плански регион

3. Вовед во стратегијата

Економскиот развој игра клучна улога во напредокот на општина Пехчево. Општината, и покрај своите скромни размери, поседува значителен потенцијал за развој на различни индустрии, особено во областа на земјоделството, туризмот и малите бизниси. Локалниот економски развој е сложен концепт кој опфаќа активности и политики што општината треба да ги спроведе за да го подобри деловното опкружување и да го поттикне економскиот раст на својата територија.

Усогласувањето со современите пазарни текови е невозможно без активно спроведување на локален економски развој. За општина Пехчево, успешната реализација на концептот за локален економски развој подразбира создавање поволни услови за деловни активности и инвестиции. Ова вклучува иновации во секторите на производството, трговијата и услугите, што ќе ја зголеми конкурентноста на општината на регионалната и националната сцена.

За да се постигнат овие цели, општина Пехчево треба да има ажуриран и актуелен План/Стратегија за локален економски развој (ЛЕР), кој ќе служи како водич за спроведување на активностите. Овој план треба да биде интегриран сет на проекти насочени кон континуиран одржлив развој и подобрување на животниот стандард на жителите. Иницијативите вклучени во стратегијата треба да се фокусираат на поттикнување на локалниот економски развој, поддршка на проекти кои придонесуваат за унапредување на локалниот и руралниот развој, како и зголемување на меѓуопштинската и меѓународната соработка.

Овој стратегија за ЛЕР на Општина Пехчево за периодот 2025-2029 година е целосно развиен документ, создаден со поддршка и упатства од експерт ангажиран од страна на УСАИД во рамките на проектот „Зајакнување на капацитетите за искористување на ресурсите“, кој има за цел да ја подобри функционалноста на локалната администрација и да ги зајакне капацитетите на општината за спроведување на развојни иницијативи.

Во подготовката на овој документ, покрај вработените од одделението за урбанизам, комунални дејности, заштита на животната средина и вработените во одделението за ЛЕР, активно беа вклучени и претставници од бизнис секторот и невладиниот сектор. Оваа инклузивност обезбедува еднаква застапеност во консултациите и во процесот на донесување одлуки, исполнувајќи ја мисијата на УСАИД за поголема транспарентност и отчетност на локалните самоуправи.

Искреното учество на граѓаните, бизнисите и други засегнати страни во процесот на создавање на стратегијата е од критична важност, бидејќи овозможува општината да ја идентификува вистинските потреби и приоритети на локалната заедница. Оваа комуникација не само што ќе доведе до подобрување на проектите, туку и ќе создаде чувство на припадност и одговорност кај жителите на Пехчево.

4. Процес на изработка на стратегијата за локален економски развој

Страгегијата за локален економски развој (ЛЕР) на општина Пехчево е создадена во согласност со методологијата развиена од проектот "Градоначалници за економски раст" (M4EG), финансиран од Европската унија и имплементиран во држави како што се Ерменија, Азербејџан, Белорусија, Грузија, Молдавија и Украина. Овој проект има за цел да ја поттикне економската динамика во локалните заедници преку спроведување на практични и ефективни стратегии за развој.

Клучната карактеристика на оваа методологија е нејзината основа на неколку структурни елементи, кои служат за темелна анализа на локалната економија;:

- **Локалната соработка и вмрежување:** Ова е основа за создавање силни и функционални врски помеѓу различни актери во економијата, вклучувајќи бизниси, локални власти и граѓански организации.
- **Бизнис опкружување, транспарентност и администрација без корупција:** Создавање на поволно бизнис опкружување кое е ослободено од корупција е клучно за зголемување на довербата на инвеститорите и поддршка на локалните компании.
- **Регулаторна и институционална рамка:** Овие механизми се важни за обезбедување на правични и ефикасни процеси за одобрување и спроведување на проекти.
- **Пристап до финансии:** Обезбедување на достапни финансиски ресурси за локалните бизниси е од суштинско значење за нивниот раст и развој.
- **Земјиште и инфраструктура:** Правилното управување со земјиштето и развојот на инфраструктурата создава услови за привлекување нови инвестиции.
- **Вештини, човечки ресурси и инклузивност:** Развојот на вештини и човечки ресурси е клучен за подобрување на конкурентноста на работната сила.
- **Надворешното позиционирање и маркетинг:** Стратегиите за промоција на локалната економија и ресурси се важни за привлекување на туристи и инвеститори.

Друга важна особеност на методологијата е акцентот на активно учество на сите засегнати страни, и фокусирање исклучиво на економскиот развој, додека културните, здравствените, социјалните и други аспекти на развојот не се опфатени. Методологијата предвидува изработка на јасен, концизен и практичен документ, во кој се дефинирани реални и изводливи активности кои ќе придонесат за остварување на целите и визијата на општината.

Подготовката на Стратегијата за локален економски развој на Општина Пехчево за периодот 2025 – 2029 година беше предводена од четири дводневни работилници организирани од УСАИД во текот на 2023 – 2024 година. На овие работилници, учесниците на практичен начин работеа на развојот на основните елементи на овој стратешки документ, вклучувајќи анализи, приоритети и акциони планови.

Во процесот на создавање на овој документ бизнис заедницата беше контактирана преку организирање на индивидуални средби и мали групни состаноци, на кои претставниците на локалните компании го изнесоа своето мислење и учествуваа со предлози за креирање на визијата, стратешките цели и планот за активности.

5. Локална економска анализа

5.1 Анализа на локалната економска структура

Општина Пехчево го зафаќа најисточниот дел од Република Северна Македонија и претставува составен дел на поширокиот регион Малеш, кој специфична географска целина, опколена од Влаина Планина на исток, Плачковица на запад, Малешевските Планини на југ, и регионот на Пијанец на север. Со надморска височина што се движи од 750 до 1050 метри, овој регион се истакнува по својата морфолошко-дијалектичка, етнологска и културна особеност, што го прави особено интересен за истражување.

Територијата на Општина Пехчево опфаќа 206,88 км² и вклучува седум населени места, од кои едно е урбано (градот Пехчево, во кој се наоѓа и седиштето на општината), а останатите шест се рурални населени места. Урбаниот опфат на градот зафаќа 172,84 хектари, додека руралните области на селата Умлена, Робово, Чифлик, Негрево, Панчарево и Црник опфаќаат 250 хектари.

Со својата природна убавина и културно наследство, Општина Пехчево се позиционира како значајна дестинација за развој на руралниот туризам и економски раст, што дополнително ја зајакнува нејзината улога во регионот.

И покрај својата лоцираност надвор од главните патни магистрала, општината е добро поврзана со внатрешноста на државата и со останатите административни, стопански и културни центри преку два регионални патни правци: Р-527 Берово-Виница-Кочани и Р-523 Делчево-Пехчево-Берово-Струмица..

Општината е оддалечена 170 км од Скопје, што подразбира околу 2 часа возење. Со подобрувањето на патната инфраструктура во Источниот плански регион, особено со изградбата на Брзиот магистрален пат Штип – Кочани и Автопатот Штип – Миладиновци, поврзаноста на Пехчево со главниот град стана многу подобра. Ова овозможува побрзо пристапување до важни локации, како што се аеродромот "Александар Велики", Меѓународната автобуска станица и Железничката станица во Скопје, што има позитивно влијание на достапноста на Пехчево за туристи од странство, зголемувајќи ја атрактивноста на регионот.

Изградбата на меѓународниот патен правец Пехчево-Симитли (Република Бугарија), ќе ја подобри комуникацијата со соседните држави, но и со Турција и земјите од Мала Азија. Оваа нова врска ќе отвори нови можности за трговија и соработка, дополнително зајакнувајќи го статусот на Пехчево како важна транзитна точка.

Во последните десет години економската структура на општина Пехчево е драстично променета во однос на тоа дека во минатото текстилната и дрвната индустрија како и земјоделството и сточарството беа капацитети кои вработуваа голем број на луѓе.

Текстилниот, градежниот сектор, дрвната индустрија и дел од услугите на населението се во постојано опаѓање. Текстилниот сектор во последните 10 години од втор водечки во општината речиси е пред изумирање, односно се затворија неколку текстилни фабрики, а останаа уште многу малку со мал број на вработени. Градежниот сектор исто така е во опаѓање.

Според моменталната ситуација во општина Пехчево, најзастапени деловни субјекти се од следните сектори: дрвна индустрија, текстилна индустрија но, многу минимално развиена, земјоделство и сточарство.

Табела: Активни деловни субјекти по сектори на дејност по општини, по години, состојба 31 декември 2020 година

	2020
Пехчево	144
Земјоделство, шумарство и рибарство	27
Рударство и вадење на камен	0

Преработувачка индустрија	28
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	0
Градежништво	4
Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли	35
Транспорт и складирање	12
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	9
Информации и комуникации	1
Финансиски дејности и дејности на осигурување	0
Дејности во врска со недвижен имот	0
Стручни, научни и технички дејности	3
Административни и помошни услужни дејности	3
Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување	1
Образование	1
Дејности на здравствена и социјална заштита	9
Уметност, забава и рекреација	3
Други услужни дејности	7
Дејности на домаќинствата како работодавачи	0
Дејности на екстратериторијални организации и тела	0

Табела: Анализа на локалната економска структура – презентирање на компаниите од приватниот сектор - 2020

<i>Вид на економска активност</i>	<i>Број компании</i>			
	<i>Микро</i>	<i>Мали</i>	<i>Средни</i>	<i>Големи</i>
<i>Индустриско производство</i>	/	/	3	3
<i>Земјоделство</i>	/	24	/	/
<i>Преработувачка индустрија</i>	/	/	28	/
<i>Трговија</i>	/	/	35	/
<i>Бизнис услуги (обука, консалтинг, истражување на пазар, реклама, издаваштво, односи со јавноста (PR))</i>	/	/	/	/
<i>Финансиски услуги</i>	/	/	/	/
<i>Медицински услуги</i>	/	5	1	/
<i>Легални услуги (нотари, адвокати)</i>	/	/	/	/
<i>Услуги за населението (фризерници, перални, поправка на автомобили, други сервиси, итн.)</i>	/	7	/	/
<i>Restaurants, cafes, bars etc.</i>	/	/	5	/
<i>Хотели, хостели, итн..</i>	/	/	/	/
<i>ИТ услуги</i>	/	/	/	/
<i>Transport</i>	/	/	/	1
<i>Градежништво</i>	/	/	4	/
<i>Комуникациски услуги</i>	/	1	/	/
<i>Креативни услуги (дизајн, фотографија, видеографија, веб дизајн, социјални медиуми, настани)</i>	/	/	/	/
<i>Управување со отпад</i>	/	/	1	/
<i>Туризам</i>	/	/	/	/

<i>Културно наследство</i>	/	/	/	/
<i>Индивидуални земјоделци</i>	/	14	/	/
<i>Енергетски сектор-приватни компании кои произведуваат електрична енергија, поставуваат фотоволтаици и др.</i>	5	/	/	/
<i>Социјални претпријатија / Домови за стари лица</i>	/	/	/	/

Компаниите кои се истакнуваат во локалната економија по нивната активност и влијание, претставуваат производствени компании за развој на дрвната индустрија. Тие се и најголемите работодавци во општината. Со зголемувањето на интересот за руралниот туризам, угостителските објекти и ресторани, стануваат сè поактивни и привлечни за туристи. Рестораните, кои нудат услуги за туристите и локалните жители, исто така вработуваат одреден број на луѓе, особено во сезоните на зголемено посетување, а свој придонес во вработувањето или подобро кажано самовработувањето даваат локалните продавници и трговски објекти, кои нудат секојдневни производи и услуги. Руралниот туризам има потенцијал да одигра значителна и забележлива улога во локалниот економски развој.

Најефикасни локални компании и компании од соседните општини кои имаат вработено работници од Пехчево според годишниот обрт и најголеми вработувачи на населението од општина Пехчево се ДИК „Фагус“ – Пехчево, Нова Рефрактори – Пехчево, (сега веќе под друго има но со иста производствена цел) , Би Груп 18, Амфенол – Кочани, Алпинком – Делчево.

5.2 Локална соработка и вмрежување

Локалната соработка и вмрежување играат клучна улога во развојот на општина Пехчево, особено во контекст на релацијата помеѓу градоначалникот и бизнис секторот. Овие динамични односи се основа за изградба на функционална економска средина, која поттикнува иновации, инвестиции и напредок. Средбите на градоначалникот со претставниците на бизнис секторот не само што овозможуваат бизнисите да ги изнесат своите предлози и предизвици, туку и овозможуваат градоначалникот да ги разбере нивните потреби и амбициите. Таквата интеракција помага во идентификување на заедничките цели и создавање стратески иницијативи, што води кон подобро планирање на економскиот развој.

Најзначајна платформа за остварување на соработка помеѓу сите локални актери во општината е Локалната акциска група (ЛАГ) Малеш-Пијанец, која е формирана со цел да ги поттикне развојните иницијативи во регионот и да обезбеди инклузивен пристап кон економскиот и социјалниот развој на локалните заедници. Основната цел на ЛАГ е да се создадат поволни услови за одржлив развој на руралните области, промовирање на

локалниот економски раст, подобрување на квалитетот на живот и зајакнување на соработката меѓу различни актери во регионот.

ЛАГ Малеш-Пијанец е составен од разнолика група на членови, која вклучува:

- Претставници на локалните власти: Овие членови играат клучна улога во донесувањето на одлуки и насочувањето на развојните иницијативи.
- Бизнис сектор: Локалните претприемачи и компаниите, кои се активни во руралниот развој, туризмот и земјоделството, обезбедуваат практично искуство и знаење.
- Невладини организации: Организации кои работат на полето на социјален развој, едукација и заштита на животната средина, што помага во реализација на проекти од општествен интерес.
- Граѓаните: ЛАГ активно вклучува и локалните жители, што им дава можност да се вклучат во процесот на одлучување и да ја искажат својата визија за развој на заедницата.

Соработката во рамките на Малеш-Пијанец ЛАГ се остварува преку редовни состаноци, работилници и иницијативи на кои членовите разменуваат идеи, споделуваат информации и заеднички развиваат проекти кои се насочени кон остварување на стратешките цели на ЛАГ. Покрај тоа, ЛАГ го охрабрува активното учество на граѓаните во формулирање на планови и проекти, со што се создава чувството на припадност и заедништво. Примената на принципите на транспарентност и отчетност, како и отворената комуникација, се клучни за успехот на оваа соработка. Со својата работа, Малеш-Пијанец ЛАГ има потенцијал да направи значајно влијание на развојот на општина Пехчево и да ја зголеми конкурентноста и атрактивноста на регионот, создавајќи одржливи решенија за економски и социјален напредок.

5.3 Бизнис опкружување, транспарентност и администрација без корупција

Локалната администрација во Општина Пехчево игра клучна улога во создавањето оперативна средина која е поволна за развој на бизнисот и активно учество на граѓанското општество. Отворен, предвидлив и транспарентен амбиент поттикнува економска активност и создава позитивно влијание врз локалната заедница. Нулта толеранција кон корупцијата, заедно со посветеноста на принципите на добро управување — вклучувајќи учество, инклузивност, отчетност и владеење на правото — се основни предуслови за зголемување на довербата во деловните кругови и општата задоволност на граѓаните.

Општинската администрација во Пехчево, во соработка со други локални засегнати страни, како што се агенцијата за вработување и невладините организации, обезбедува услуги и поддршка на потенцијалните и постоечките бизниси. Овие услуги не се

ограничени само на помош во исполнувањето на законските барања, туку и на помагање на претприемачите во навигацијата на пазарот и развојот на нивните идеи. Локалните власти организираат работилници, обуки и информативни сесии за да ги запознаат бизнисите со достапните ресурси, финансирање и можности за развој.

Сепак постои простор за подобрување во задоволување на најчестите потреби на локалните бизниси. На пример претприемачите често се соочуваат со недостаток на информации за финансиски можности, пазарните трендови и поддршка за подобрување на нивниот учинок. Исто така на фирмите им е потребна е поддршка за обука и квалификација на работниците, особено во новите технологии и иновации.

Општина Пехчево настојува да ги идентификува јазовите во обезбедувањето на услуги и да работи на нивно надминување. Според информации собрани од локалните претприемачи, постојат значителни недостатоци во поддршката за иновации и развој на производи, што укажува на потребата за поголема соработка со образовните институции и истражувачките организации.

Со оглед на генерално нискиот претприемнички дух кај локалното население, во општината недостасува и поддршка за развивање на претприемнички вештини и охрабрување на младата популација да започнат сопствен бизнис. Освен недостатокот на институционална поддршка, кај младите е забележителна и недоволна решителност, недостаток на самодоверба, како и страв од неуспех.

Во слична ситуација се наоѓаат и земјоделците, на кои им недостасува знаење за новите модерни начини на зголемување на продуктивноста и користење на нови технологии. Тие немаат капацитет да аплицираат на различни проекти за поддршка на земјоделието, особено не кај оние посложените како што е ИПАРД програмата.

Достапноста и транспарентноста на услугите обезбедени од локалната администрација играат важна улога во успехот на овие иницијативи. Во општината има стремеж за зголемување на транспарентноста во сите сегменти на работењето, а особено во однос на јавните набавки.

5.4 Пристап до финансии

Достапноста и пристапот до финансирање претставуваат значајни предизвици за новите и малите бизниси во Општина Пехчево. Често, недостатокот на финансиски ресурси е главна пречка за развојот на локалната економија, што ја прави оваа тема од клучно значење за иден напредок. Пристапот до финансии е комплексен процес кој вклучува анализа на постојната и идната потреба за финансии, како и на механизмите за обезбедување на истите. Главните учесници во оваа анализа можат да се поделат во три групи:

- Чинители од приватниот сектор: Оваа група вклучува потенцијални и постоечки деловни лица кои можат да обезбедат увид во своите потреби за финансирање и предизвиците со кои се соочуваат. Тие исто така можат да споделат информации за нивните искуства во обидите за добивање на финансии, што може да помогне во идентификување на слабостите во тековниот систем.
- Постоечки финансиски институции и донатори: Банки, кредитни унии и донаторски организации кои можат да понудат различни видови финансирање, вклучувајќи кредити и грантови. Разбирањето на условите, процедурата за аплицирање и специфичните програми што ги нудат овие институции е од суштинско значење за успешното финансирање на бизнисите.
- Локални власти и државни министерства: Овие тела можат да обезбедат поддршка преку различни програми за развој и иницијативи за финансиска помош. Тие исто така можат да понудат важни информации за постоечките фондови и ресурси на национално ниво, како и за механизми за соработка.

Во Општина Пехчево во моментот е присутна само Комерцијална банка, и банкомат на Стопанска банка со што локалните фирми имаат навремен пристап до финансиски средства.

На национално ниво, постојат повеќе програми за поддршка на приватниот сектор, но локалните бизниси не се доволно запознаени со нив. Една од нив е Фондот за Иновации и Технолошки Развој (ФИТР), кој нуди помош за започнување на нови, иновативни бизниси, со тоа што во последно време не е ефикасен како во претходните години. За земјоделците на располагање е Инструментот за претпристапна помош на Европската Унија наменет за рурален развој (ИПАРД), со кој се обезбедува финансиска помош за одржливо земјоделство и рурален развој, но постоечките капацитети за искористување на овој инструмент се недоволни.

Во табела 3 се наведени главните извори на финансирање на национално кои им стојат на располагање на локалните компании:

Табела 3: Извори на финансирање на национално ниво

Институција/ донатор (вклучително банки и други кредитни институции)	Клиенти кои исполнуваат критериуми/ корисници (за кого се наменети финансиските средства)	Економски сектор/активности	Минимална и максимална сума која е на располагање	Барања за обезбедување (хипотека, итн.)
Министерство за земјоделие, шумарство и водостопанско	Земјоделци	Програма за капитални субвенции за развој на планските региони во областа на земјоделство и руралниот развој	Во зависност од бр. на стоки, големина на обработлива површина, типот на садење и механизацијата.	Јавен повик
Агенција за вработување на РСМ (АВРМ)	Мали и средни претпријатија	Сите сектори	Во зависност од повикот	Во зависност од програмата
Агенција за финансиска подршка на земјоделското и руралниот развој	Општина Пехчево и регистрирани земјоделци	Развој на јавна инфраструктура во руралните средини.	10.000.000- 20.000.000 денари	Јавен повик

Според претставниците на локалните фирми, банките освен што имаат сложени бирократски процедури, бараат и превисоко обезбедување за бараниот кредит.

За да се подобри пристапот до финансии во Општина Пехчево, потребно е да се подобри информираноста за финансиските можности. Локалната администрација може да организира информативни сесии и работилници за бизнисите, каде што ќе ги запознаат со можностите за финансирање и процедурите за аплицирање. Покрај тоа потребно е зајакнување на соработката преку создавање на партнерства помеѓу локалните власти, бизнис секторот и финансиските институции со цел развивање на нови иницијативи за финансирање.

5.5 Земјиште и инфраструктура

Општина Пехчево располага со една индустриска зона, позната како Индустриска зона „Чуката“. Оваа зона игра важна улога во економскиот развој на општината, создавајќи поволни услови за инвестирање и развој на индустриски активности. Локацијата на „Чуката“ е стратешки избрана, овозможувајќи лесен пристап до регионалните патишта и инфраструктура, што ја прави атрактивна за нови бизниси. Дизајнирана е да поддржува различни видови на индустрија, вклучувајќи производствени компании, услуги и логистика. Ова создава можности за вработување на локалните жители и придонесува за зголемување на економската активност во регионот. Со развојот на оваа зона, општина Пехчево може да поттикне малите и средни претпријатија да се инвестираат и да ги искористат предностите на локалната економија.

Дополнително, општината активно работи на подобрување на инфраструктурата во индустриската зона „Чуката“, вклучувајќи патната мрежа, електричната и водоводната мрежа, што ја прави привлечно место за инвеститори. Оваа иницијатива е дел од пошироката стратегија за економски развој на општина Пехчево, која има за цел создавање одржливи услови за раст и развој.

Општината располага и со значителни површини на земјоделско земјиште и има одлични климатски услови за производство на препознатливи земјоделски и сточарски производи.

Најголем дел од земјиштето под ораници и бавчи се користи за сеење на житни култури. Доминантни житни култури се пченицата и јачменот. Од градинарските култури доминира компирот и гравот, кои зафаќаат околу 93% од површините под овие култури.

Овоштарството е доста важна земјоделска гранка во Општина Пехчево, иако главно тоа е одлика на земјоделските компании. Најзастапени се овошните растенија, на кои им одговараат климатските карактеристики во општината. Најголема површина (205,91ха) се засадени сливи. Кај индивидуалните земјоделци, доминантни се јаболката, а на помали површини се застапени оревите и крушите, како и други видови на овошки.

Бизнис инфраструктурата за отпочнување на мал бизнис не е доволно развиена. Освен малите проекти спроведувани од граѓански организации, не постојат институции кои на било каков начин би им давале системска поддршка на младите претприемачи, во првите години на своето постоење, а исто така и веќе постоечките компании, не можат да сметаат на соодветна техничка помош за освојување на нови пазари и воведување на иновации во нивното работење.

Општината не располага со свои простории, кои би им ги давала на новите претприемачи под поволни услови.

5.6 Регулаторна и институционална рамка

Во општина Пехчево, регулаторната и институционалната рамка играат клучна улога во создавањето поволно опкружување за бизнисот и претприемачите. Сепак, многу бизниси и потенцијални инвеститори често се соочуваат со значителни административни бариери и неоправдани правила, кои ги попречуваат во нивните напори да го развијат својот бизнис.

За претставниците на приватниот сектор најзначајни и најсериозни административни проблеми со кои тие се соочуваат се сложените процедури за добивање на дозволи. Локалните компании често мора да поминат низ долг и комплициран процес за да добијат основни дозволи за работа што доведува до непотребни одложувања и дополнителни трошоци.

Друг административен предизвик се нејасните регулативи. Честопати, локалните регулативи не се јасно дефинирани, што создава конфузија меѓу претприемачите, преку погрешно толкување на законите, што дополнително ги попречува бизнисите да работат согласно со правилата.

Локалните институции понекогаш не реагираат навремено на барањата на бизнисите, што може да биде особено проблематично за новите и малите бизниси кои зависат од брзо донесување одлуки.

Негативното влијание на административните бариери врз локалната економија се манифестира преку:

- Губење на потенцијални инвестиции - Инвеститори можат да се откажат од вложување во општината поради сложените административни процедури и непредвидливоста на локалните регулативи.
- Намалување на економска активност: Малите бизниси може да се откажат од проширување поради страв од компликации во администрацијата, што доведува до стагнација на економскиот раст.
- Намалување на конкурентноста - Кога бизнисите се принудени да поминуваат низ сложени и бавни процедури, тоа ги прави помалку конкурентни на пазарот, каде што за да се опстане неопходно е на брз и ефикасен начин да се одговара на барањата на потрошувачите.

Со цел да се справи со овие проблеми, општина Пехчево настојува да ги оптимизира процедурите за добивање на дозволи и лиценци преку дигитализација на процесите и создавање на едношалтерски систем. Исто така потребно е навремено обезбедување на јасни информации за актуелните регулативи и процедури.

5.7 Вештини, човечки ресурси, инклузивност

Човечките ресурси се еден од основните фактори во производството, од кој заедно со капиталот зависи репродукцијата и развојот на секоја национална економија. Активноста на човечките ресурси ги опфаќа следниве категории: работоспособно население, работна сила, неактивно население, вработени и невработени лица, стапка на активност, стапка на вработеност, стапка на невработеност и вкупно население од 15 до 65 години. Во општината постои тренд на намалување на бројот на работоспособно население, а бројот на невработени лица се зголемува.

Табела. Вкупно работоспособно население на возраст од 15 и повеќе според возраст, пол и економската активност, по општини, Попис 2021

Работоспособно население вкупно				
		Пол Вкупно	Мажи	Жени
Пехчево	Возрасна група	3506	1780	1726
	15-19	165	88	77
	20-24	219	112	107
	25-29	221	134	87
	30-34	214	123	91
	35-39	246	132	114
	40-44	251	133	118
	45-49	289	145	144
	50-54	285	140	145
	55-59	296	158	138
	60-64	377	192	185
	65+	943	423	520

Активно население - вкупно				
		Пол Вкупно	Мажи	Жени
Пехчево	Возрасна група	1702	978	724
	15-19	16	13	3
	20-24	117	75	42
	25-29	182	112	70
	30-34	183	105	78
	35-39	209	112	97
	40-44	214	118	96
	45-49	233	121	112
	50-54	208	111	97
	55-59	196	113	83
	60-64	135	93	42
	65+	9	5	4

Активно население - вработени				
		Пол Вкупно	Мажи	Жени
Пехчево	Возрасна група	1395	825	570
	15-19	2	1	1
	20-24	78	53	25
	25-29	153	93	60
	30-34	142	87	55
	35-39	180	101	79
	40-44	185	108	77
	45-49	204	110	94
	50-54	170	93	77
	55-59	162	96	66
	60-64	111	78	33
	65+	8	5	3

Активно население - невработени				
		Пол Вкупно	Мажи	Жени
Пехчево	Возрасна група	307	153	154
	15-19	14	12	2
	20-24	39	22	17
	25-29	29	19	10
	30-34	41	18	23
	35-39	29	11	18
	40-44	29	10	19
	45-49	29	11	18
	50-54	38	18	20
	55-59	34	17	17
	60-64	24	15	9
	65+	1	/	1

Вкупно неактивно население				
		Пол Вкупно	Мажи	Жени
Пехчево	Возрасна група	1743	773	970
	15-19	142	73	69
	20-24	98	36	62
	25-29	33	18	15
	30-34	25	14	11
	35-39	33	18	15
	40-44	31	14	17
	45-49	50	21	29
	50-54	67	27	40
	55-59	92	39	53
	60-64	239	96	143
	65+	933	417	516

Непознато				
		Пол Вкупно	Мажи	Жени
Пехчево	Возрасна група	61	29	32
	15-19	7	2	5
	20-24	4	1	3
	25-29	6	4	2
	30-34	6	4	2
	35-39	4	2	2
	40-44	6	1	5
	45-49	6	3	3
	50-54	10	2	8
	55-59	8	6	2
	60-64	3	3	/
	65+	1	1	/

Со миграцијата на населението и масовното иселување на младо работоспособно население, многу е тешко да се најдат квалификувани работници во градежниот сектор, а особено во делот на услуги кон населението, кои се екстремно поскапени. Граѓаните тешко можат да дојдат до водоинсталатер, електричар и слично за да завршат одредена работа.

Табела: Преглед на невработени лица според школска подготовка со состојба на 31.03.2024 година Општина Пехчево

Вкупно	Без образование	Непотполно	Основно образование	Средно образование	Више	Високо	Магистри	Доктори	Непознати
39	0	0	2	17	2	15	3	0	0

Најголемиот дел од невработените лица се лица со завршено средно и со високо образование. Исто така има и лица со више или основно образование кои се невработени но со тенденција во иднина овој број се намалува и е мал.

Еден од најгорливите проблеми кај приватниот сектор е неусогласеност на постојниот образовен профил на невработените со потребите на локалната економија.

Недоволната информираност на населението за потребите на пазарот во однос на кадри, со цел да изберат соодветно образование или обука, е една од детектираните слаби страни. Во општината недостасуваат вештини за искористување на потенцијалите за развој на туризам, посебно во однос на услужните дејности. Исто така кај младото население недостасува претприемнички дух и вештини за отпочнување на сопствен бизнис.

5.8 Надворешно позиционирање и маркетинг

Регионот на Малеш и Општина Пехчево надалеку се познати по недопрените природни убавини, чистиот воздух, производството на органска храна, археолошките локалитети, културата и традиционалните занаети и заедно со традиционалното гостопримство и љубезност, претпоставуваат идеални можности за развој на Руралниот Туризам.

Пехчево има изградено репутација на живописно место, опколено со големи и длабоки борови шуми, ладни потоци и место каде се дише чист планински воздух. Распослано е на двата брега на Пехчевска Река, под падините на планината Влаина на надморска височина од 1.000 метри.

Иако мало, ова гратче има долга историја. Постановокот на Пехчево според народните преданија и расположливите пишувани документи е поврзан со доаѓањето на Турците на Балканскиот полуостров. За постоењето на оваа старата населба зборуваат и многуте имиња и темелите на старата римска населба во која се топела рудата од околните рудници. Според жителите на Пехчево токму по тие печки населбата го добила името. Се верува дека во близина на Пехчево се наоѓаат темелите на средновековниот книжевен центар Равен, каде што браќата Кирил и Методија ја создале глаголицата, најстарото писмо на Словените.

6. SWOT Анализа

SWOT анализа е метод на стратешко планирање, кој се користи за проценка на предностите, слабостите, можностите и заканите, вклучени во некој проект или бизнис потфат. Тоа вклучува одредување на целта на бизнис потфатот или проектот и идентификување на внатрешни или надворешни фактори, поволни или неповолни, за да се постигне целта.

Силни страни

- ▶ Природни ресурси погодни за туризам - Планина Влаина, Врв Кадаица, Копана вода, трла, бачила, водопади, извор на Брегалница, Ајдучки кладенец, Едукативен центар за зачувување на природата – село Негрево
- ▶ Локални атракции - Ченгино кале, Буковик, Вртена скала, Требомир, Црна чешма, Студена вода, Равна река
- ▶ Ендемски видови на флора и фауна - инсектојадно растение
- ▶ Историски и археолошки локалитет
- ▶ Изобилие на билки и шумски плодови
- ▶ Стари традиционални куќи и други објекти за реставрација
- ▶ Базична инфраструктура погодна за туризам - патеки за планински велосипедизам, места за кампување,
- ▶ Голема застапеност на природни шумски плодови и разновидни и лековити растенија
- ▶ Здраво и органски произведено јагнешко и јарешко месо
- ▶ Богат народен фолклор и музичка традиција и наследство кои можат да се изучуваат и промовираат
- ▶ Изобилство со дивеч, како основа за развој на ловен туризам

Слаби страни

- ▶ Недоволна и рунирана општа инфраструктура
- ▶ Недоволен капацитет на локалното стопанство за поддршка на развојот на руралниот туризам
- ▶ Нерегулирани имотно правни односи
- ▶ Некомплетирана техничка документација
- ▶ Недоволна и несоодветна промоција и рекламирање на туристичките атракции (пр. нема туристички инфо центар)
- ▶ Руинирани и напуштени бачила
- ▶ Повеќето локални туристички локации и атракции не се соодветно одбележани
- ▶ Неуредено корито на реката Писа
- ▶ Недоволен број на сместувачки капацитети
- ▶ Несоодветно менаџирање на ловниот туризам
- ▶ Недоволен интерес и можности за локално финансирање на фолклорот
- ▶ Отсуство на мапирање и заштита на подрачјата
- ▶ Недоволна промоција на локалните шумски плодови и растенија
- ▶ Отсуство на свест за потребата од стандардизација на сместувачките капацитети
- ▶ Недоволно развиена туристичка инфраструктура - нема планинарски дом, жичара и друга туристичка опрема, камп
- ▶ Недоволно едуцирани граѓаните за рурален туризам

Можности	Закани
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Растечки тренд на руралниот, активниот и еко туризмот ▶ Достапни европски фондови за изградба на патна инфраструктура. ▶ Постојење на ИПА фондови како потенцијални извори на финансирање на прекугранични проекти ▶ Постојење на државни фондови за промоција развој на културата ▶ Постојење на државни фондови за промоција развој на туризмот ▶ Владина политика за поддршка на земјоделството ▶ Поволна законска регулатива за воспоставување на Јавно-приватни партнерства ▶ Пристап до меѓународни донаторски организации 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Климатски промени ▶ Недоволен капацитет на националното стопанство за поддршка на развојот на руралниот туризам ▶ Нерегулирани имотно правни односи ▶ Урбанистичката и законската регулатива понекогаш е пречка за развој и инвестиции ▶ Ниска свест кај граѓаните во РМ за можностите што ги нуди руралниот туризам ▶ Миграција на младата популација на национално ниво

7. Визија и стратешки цели

„ Со својата природна убавина, здрава животна средина и уникатниот потенцијал за развој на рурален туризам, Пехчево ќе стане динамичен центар за одржлив развој и инвестиции, каде секој жител ќе се чувствува вреднуван, а секој посетител ќе ја доживее магијата на оваа прекрасна општина." .

Стратешки цели:

- *СЦ 1 - Унапредена туристичка, сообраќајна и комунална инфраструктура во руралните населби во општина Пехчево*
- *СЦ 2 – Збогатена туристичка понуда во областа на руралниот туризам*
- *СЦ 3 – Зголемена препознатливост на руралните потенцијали, атракции и туристички производи на општинат*

8. Акциски план

Акцискиот план е еден од најважните делови од Планот за локален економски развој и ги претставува единствените тактики што општинските засегнати страни заеднички ги избираат со цел да ги постигнат поставените цели.

За остварување на трите стратешки цели на општината, идентификувани се повеќе активности, кои се групираат според следниве основни структурни елементи или таканаречени градежни блокови:

- ▶ Регулаторна и институционална рамка
- ▶ Вештини, човечки ресурси, инклузивност
- ▶ Надворешно позиционирање и маркетинг
- ▶ Пристап до финансии
- ▶ Земјиште и инфраструктура
- ▶ Бизнис опкружување, транспарентност и администрација без корупција
- ▶ Локална соработка и вмрежување

Понатаму, активностите се групираат според стратешките цели кои се наведени во претходната глава.

Во табела 4 се наведени активностите на Општина Пехчево.

Табела 4: Акциски план

Градежни блокови	Стратешки цели	Активност и	Времетраење	Вклучени партнери	Предвидени трошоци	Резултати	Индикатори
1. Туризам	1.1 Пехчево туристичка дестинација во Источниот регион	1.1.1 Евиденција и стандардизација на соби за сместување на туристи	2025-2029	Сопственици на сместувачки капацитети НВО организации	150.000,00 денари	Создадени услови за каталогизација, промоција и маркетинг од страна на туристичкото биро реалниот сектор и општината на локално, регионално и меѓународно ниво.	-Подготвен Регистар на домаќинства, куќи, соби по категорија, вклучително и други релевантни податоци за храна и сместување
		1.1.2. Изработка на промотивен материјал (плакати, брошури, флаери и видео) за општина Пехчево	2025-2029	Компанија за дизајн и печатење, Сопственици на ресторанти и сместувачки капацитети	250.000,00 денари	Изработен рекламен промотивен материјал, брошури, флаер, разгледници и зголемена промоција, електронска врска на веб	1000 флаери 1 видео спот 2000 разгледници 100 мапи со брошури

		1.1.3 Мапирање, одбележувањ е и реконструкциј а на велосипедски , пешачки и рекреативни патеки	2025-2029	Спортски друштва, невладини организации, проектантски бироа, министерства и донатори	2.000.000,00 денари	Мапирани, одбележани и реконструира ни велосипедски , пешачки и рекреативни патеки	5 км должина на мапирани патеки и минимум 20% на реконструирани патеки
		1.1.4 Набавка и поставување на типски бравнари за продажба на локални производи и сувенири	2025-2029	Бизнис секторот, донатори	400.000,00 денари	Поставен бравнари на соодветна локација	Набавени и поставени 2 бравнари (бараки)
		1.1.5 Воспоставува ње на функционале н и оперативен туристичко информативе н центар ТИЦ	2025-2029	Домаќинства, угостителски објекти и ЕЛС	500.000,00 денари	Функционале н и оперативен ТИЦ	Минимум 10% зголемен број на посетители, број на издадени информации, анкети за посетителите
		1.1.6 Изработка и анализа за	2025-2029	Јавни претпријатија, бизнис сектор	400.000,00 денари	Воспоставена соработка сос бизнис	10 одржани средби и вклучени минимум 25 лица

		ЈПП проекти од областа на туризмот (адреналински паркови , туристички развојни зони)		и ЕЛС		секторот и реализирани обуки за ЈПП	
		1.1.7 Обука на тим во општината за подготовка на проекти по повици и поддршка на бизнис секторот, НВО и земјоделците	2025-2029	Консултантска куќа, НВО, Бизнис секторот и земјоделците	170.000,00 денари	Обучени и поднесени апликации за тековни повици, вклучени партнери и креирани мрежи	7 обучени лица 5 одржани работилници Минимум 5 поднесени апликации
		1.1.8 Реконструкција на јавни тоалети	2025-2029	ЈКП „Комуналец“ – Пехчево, ЕЛС	1.000.000,00 денари	Реконструирани јавните тоалети во градот	1 локација за јавни тоалети во центарот на градот
		1.1.9 Поставување на урбана опрема во градот и селските населби	2025-2029	НВО, ЈКП „Комуналец“ – Пехчево, ЕЛС и донатори	1.500.000,00 денари	Поставени канти за отпад, клупи, табли и знаци, детски реквизити и игралишта	Минимум 20 канти за отпад Минимум 1 детско игралиште Минимум 5 нови табли за туристичка

							промоција
--	--	--	--	--	--	--	-----------

2. Спорт и млади		2.1.1 Поддршка на спортски друштва и здруженија и промоција на спортски туризам	2025—2029	ЕЛС (Општина Пехчево), Бизнис секторот, Министерство за спорт, спортски асоцијации	1.500.000,00 денари	Поддршка на спортски друштва и здруженија кои го промовираат Пехчево	Организирање на минимум 6 спортски настани годишно Поддржано 1 спортско друштво (здружение)
		2.1.2 Поддршка на локален совет на млади	2025-2029	Општина Пехчево, Совет на Општина Пехчево, Министерство за спорт	500.000,00 денари	Одржани средби на младите, учество на семенари и обуки, размена во рамки на програмата за средношколци и млади (ЕРАЗМУС)	Број на состаноци на годишно ниво Број на млади лица вклучени во обуки Број на лица вклучени во ЕУ проектите
		2.1.3 Поставување на урбана опрема на локации во Пехчево мапирани од младите	2025-2029	Општина Пехчево, Биро за регионален развој, Центар за развој на источен плански регион, Министерство за локална	2.500.000,00 денари	Зголемен број на туристи, подобрен имиџ на општината	Број на туристи Број на поставени канти, клупи, табли

				самоуправа			
		2.1.4 Изработка на студија за млади со мерки за спречување на миграција	2025-2029	Општина Пехчево, Локален младински совет, Министерство за спорт, донатори	200.000,00 денари	Усвоена Студија со акциски план од Советот на општината	Одлука за усвојување Број на реализирани активности од планот
3. Култура		3.1.1 Отварање на младински културен центар	2025-2029	Општина Пехчево, Локален младински совет, Министерство за спорт, Средношколска заедница	400.000,00 денари	Вклучени млади лица во центарот и креирани активности за реализација	Број на млади Број на организирани настани
		3.1.2 Организирање на Новогодишен базар на Плоштадот Свети Петар и Павле во Пехчево	2025-2029	Општина Пехчево, НВО, Бизнис сектор	1.000.000,00 денари	Зголемен број на посетители, подобрен имиџ на општината	Број на гости Број на штандови Број на учесници на настанот
		3.1.3 Организирање на театарски	2025-2029	Дом на културата – Пехчево, Општина	350.000,00 денари	Проширена програма за култура, организирани	Број на настани Број на посетители Број на вклучени

		претстави и изложби		Пехчево, Образовни институции, Министерство за култура и туризам		настани од различни области, креирање на вредности	институции
		3.1.4 Организирање на тематски конкурси од училиштата и Домот на културата за литературни и ликовни творби	2025-2029	Дом на култура „Јане Сандански“- Пехчево, Општина Пехчево, ООУ „Ванчо Китанов“ – Пехчево	400.000,00 денри	Доделени награди на ученици и граѓани и зголемен број на културни настани во општината	Број на конкурси Број на ученици Број на награди Висина на доделение средства
4. Бизнис опкружување	4.1. Развиени семејни бизниси, производство на локални производи и одржливо управување со природните ресурси	4.1.1 Организирање на фестивал на дувачки оркестри и етно саем Пехчевски Павловден	2025-2029	Општина Пехчево, Министерство за култура и туризам, НВО, бизнис сектор, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство	2.500.000,00 денари	Зголемен број на посетители и туристи, зголемена туристичка понуда и културни настани	Број на учесници на фестиалот, Број на уметници, број на гости
		4.1.2 Изработка на план за медиумска	2025-2029	Општина Пехчево	100.000,00 денари	Зголемен имиџ, транспарентност и	Број на гостувања во емисии на регионални и национални

		промоција на општината				отчтност	телевизии, број на видео записи, број на прегледи
		4.1.5 Изработка на каталог на општински имот и објекти	2025-2029	Општина Пехчево	60.000,00 денари	Склучени договори за закуп и продажба на општински имот и објекти	Број на огласи Број на договори Број на издадени објекти Број на склучени договори за купопродажба
5. Рурален развој		5.1.1. Зголемување на информираноста и обезбедување на обуки за користење на ЕУ и ИПА - фондовите	2025-2029	Општина Пехчево, СЕП, ЦРИПР, Министерства и НВО	300.000,00 денари	Зголемен број на одобрени апликации и вклучени институции, бизнис сектор и НВО од општината	Број на потпишани договори, Број на институции/организации Број на обуки
		5.1.2 Зајакнување на капацитетите на претприемачите од областа на менаџмент и маркетинг	2025-2029	Општина Пехчево, ЦРИПР, Министерство за економија	300.000,00 денари	Подобрени управувачките вештини во компаниите, обучени лица	Број на обучени лица Број на реализирани обуки

		5.1.3 Воспоставување и функционирање на локалниот економски и социјален совет	2025-2029	Општина Пехчево, бизнис секторот, институции и НВО	250.000,00 денари	Нови прдлози и решенија за надминување на потешкотиите справување со проблемите на бизнис заедницата	Број на одржани средба Број на предлози Број на присутни учесници Број на записници Број на објавени статии и информации
		5.1.4 Искористување на обновливи извори на енергија во руралните средини	2025-2029	Општина Пехчево, локални институции, бизнис, фарми и земјоделци	8.000.000,00 денари	Обезбедување на енергија во руралните подрачја и зачувување на животната средина	- Број на објекти -Број на земјоделски стопанства -Број на сместувачки капацитети -Број на гости и посетители
		5.1.5 Креирање на мерки а поддршка на млади претприемачи и жени	2025-2029	Општина Пехчево, Министерство за економија, Национална платформа за женско претприемништво, НВО	300.000,00 денари	Поддржани жени и млади претприемачи и за основање и водење на фирми како зголемено учество на	-Број на фирми -Број на жени претприемачи -Број на спроведени обуки -Број на нови

						управувањет о со компоненти од страна на жените	работни места
--	--	--	--	--	--	---	---------------

		5.1.6 Изградба и реконструкција на пристапни патишта до имоти и земјоделски површини	2025-2029	Општина Пехчево, МЗШВ	3.000.000,00 денари	Подобрен пристап до земјоделските стопанства, подобри услови за рурален развој, зголемено земјоделско производство	-Должина на изграден пристапен пат -Број на одобрени апликации -Висина на одобрени средства
6. Комунална инфраструктура	6.1 Силна инфраструктурна мрежа за зголемување на можностите за инвестирање и одржлив развој	6.1.1 Реконструкција на постојаните системи и изградба на нова мрежа за водоснабдување	2025-2029	Општина Пехчево, ЈКП „Комуналец“ - Пехчево, МЖСПП, МТВ	12.000.000 денари	Чиста и здрава вода за пиење со подобрен квалитет на живот на граѓаните во општината	-Должина на изградена и реконструирана мрежа -Број на нови приклучоци
		6.1.2 Анализа на состојбата и предлог – мерки за намалување на загубите во системот за вода со набавка и постување разни мерни и	2025-2029	Општина Пехчево, ЈКП „Комуналец“ – Пехчево, МЖСПП, МТВ	800.000,00 денари	Озготвен предлог проект и финансиска конструкција за намалување на загубите на вода	-Техничка документација -Висина на инвестицијата -Број на мерни уреди

		контролни инструменти					
		6.1.3 Изградба, реконструкција и санација на мрежа на атмосферска канализација во градот и населените места	2025-2029	Општина Пехчево, ЈКП „Комуналец“ – Пехчево, МЖСПП, МТВ	2.000.000,00 денари	Подобрени услови и имиџ со безбедни улици и можност за поплавување на дворови и стопански објекти	-Должина на атмосферска мрежа -Број на улици кои се опфатени -Број на граѓани и домаќинства
		6.1.4 Реконструкција и изградба на речни корита и канали за одводнување	2025-2029	Општина Пехчево, ЈКП „Комуналец“ – Пехчево, МЖСПП, МТВ, БРР, прекугранична соработка	15.000.000,00 денари	Одведување на атмосферски води, заштита од поплави и справување со ефектите од климатските промени со заштитени имоти и животи на локалното население и локалните стопанственици	-Број на канали -Должина на канали -Висина на инвестициите -Број на жтети

--	--	--	--	--	--	--	--

		6.1.5 Изградба на пречистителни и станици во населените места	2025-2029	Општина Пехчево, ЈКП „Комуналец“ – Пехчево, МЖСПП, МТВ, БРР, прекугранична соработка	10.000.000,00 денари	Заштита на водите на река Брегалница и притоците, зачувување на животната средина и подобрување на руралниот развој	-Број на пречистителни станици -Број на население -Број на населени места -Количина на пречистена отпадна вода во м3
		6.1.6 Реконструкција на градски тоалети	2025-2029	Општина Пехчево, ЈКП „Комуналец“ – Пехчево	600.000,00 денари	Подобрен квалитет на живот и услови за посетителите и туристите	-Број на тоалети -Број на корисници -% на задоволни граѓани
7. Патна инфраструктура		7.1.1 Реконструкција и рехабилитација на постојаните локални патишта	2025-2029	Општина Пехчево, МТВ, БРР	15.000.000,00 денари	Подобрена безбедност и пристапност до населените места и туристичките локации	-Број на локални патишта -Должина на патна мрежа -Број на корисници -%население со подобрен пристап
		7.1.2 Изградба, реконструкција и рехабилитација	2025-2029	Општина Пехчево, МТВ, БРР, ЦРИПР, АФПЗРР	30.000.000,00 денари	Подобрена безбедност и пристапност и зголемена сигурност на	-Должина на улици -Број на улици -Број на крајни

		ја на постојаните улици				пешаците и моторните возила како и побрз пристап на возилата за итна интервенција	корисници -%на задоволни граѓани
		7.1.3 Подобрување на постојаната и поставување на нова хоризонтална и вертикална сигнализација	2025-2029	Општина Пехчево, БРР, МТВ, ЦРИПР, МВР	5.000.000,00 денари	Подобрена безбедност и пристапност до населените места и туристички локации	-% на задоволни граѓани и гости – туристи -Број на поставени сигнални знаци
		7.1.4 Подобрување на осветлувањето на патната инфраструктура (раскрсници, значајни објекти, опасни делници и сл.)	2025-2029	Општина Пехчево, БРР, МТВ, ЦРИПР	10.000.000,00 денари	Подобрена безбедност и пристапност до населените места и туристичките локации	- % на задоволни граѓани – туристи -број на поставени канделабри -број на осветлени делници

		7.1.5 Реконструкција и изградба на земјоделски и шумски патишта	2025-2029	Општина Пехчево, БРР,, ЦРИПР, МЗШВ, АФПЗРР	3.500.000,00 денари	Подобра пристапност и заштита на шумските појаси и подобрување на руралниот развој	-Број на патишта -Должина на патна мрежа -Број на земјоделски стопанства
--	--	--	-----------	--	---------------------	--	--